

Ebubekir Hazım Tepeyran

ESKİ ŞEYLER

BİRİNCİ CİLT

Feride • Model Sami • Mozole
Nasıl Anlatmalı • Topçu • Fırtına

Hazırlayanlar

İbrahim Özen

Tuğba Özen

ESKİ ŞEYLER

BİRİNCİ CİLT

Feride • Model Sami • Mozole
Nasıl Anlatmalı • Topçu • Fırtına

Hazırlayanlar: İbrahim Özen • Tuğba Özen

Ebubekir Hâzım
Tepeyran

ESKİ ŞEYLER

BİRİNCİ CİLT

Feride • Model Sami • Mozole
Nasıl Anlatmalı • Topçu • Fırtına

Hazırlayanlar
İbrahim Özen
Tuğba Özen

© DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI, 2017

DBY: 39

Edebiyat: 11

ISBN: 978-605-4635-38-2

Sertifika No: 18188

Birinci Baskı:

İstanbul, 2017

Yayın Yönetmeni:

İrfan Güngörür

Hazırlayanlar:

İbrahim Özen

Tuğba Özen

Editör:

Furkan Öztürk

Gözden Geçiren:

Mürşide Güney Tüyoğlu

Sayfa Düzeni:

Mehmet Ali Başpehlivan

Kapak Uygulama:

Emre Güngör

Baskı/Cilt:

Şenyıldız Yay. Matbaacılık Ltd. Şti.

Gümüşsuyu Cad. Işık Sanayi Sitesi No: 19/102

Topkapı / İstanbul Tel: +90 212 483 47 91

Sertifika No: 11964

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI / Library Cataloging-in-Publication Data (CIP)

Ebubekir Hazım Tepeyran, Eski Şeyler - Birinci Cilt
ISBN: 978-605-4635-38-2 Ebat: 15,0 x 21,0 cm 496 s.
1. Edebiyat 2. Hikayeler

DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI
Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4
Cağaloğlu, Eminönü - Fatih / İstanbul
Tel. - Faks: +90 212 526 98 06
www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr

İçindekiler

Sunuş / 7

Ebubekir Hazım Tepeyran

Hayatı ve Eserleri / 9

Eski Şeyler'deki Hikâyeler Hakkında / 16

Eski Şeyler'in Hazırlanışıyla İlgili

Birkaç Söz / 22

ESKİ ŞEYLER

“Eski Şeyler”in Fihristi / 26

Mukaddime / 28

Feride / 46

İthaf / 176

Model Sami / 186

Mozole / 240

Nasıl Anlatmalı / 352

Topçu / 398

Fırtına / 418

İtizar / 496

Sunuş

Niğde’de geçen çocukluk yıllarımda rahmetli dedem Lütfi Soylu’nun başucu kitabıydı *Kar Çiçekleri*... Aile büyüğümüz Ebubekir Hazım Tepeyran’ın 1932 baskısı şiir kitabı, duygu dünyamın kapılarını aralamış, tarihe, şiire, edebiyata olan merakımın nüvesini oluşturmuştu. Dedemin kitaplığında eski yazıyla basılmış, yılların yorgunluğunu taşıyan iki kitap daha vardı. Bunlardan birinin, Tepeyran’ın 1910 yılında neşredilen hikâye kitabı *Eski Şeyler* olduğunu ise çok sonra öğrenecektim. Ne yazık ki bu eserin Latin alfabesine aktarımı bugüne kadar yapılmamıştı.

Osmanlı ve Cumhuriyet dönemlerinde üst düzey devlet görevleri üstlenen, yaşadığı fırtınalara, acılara gösterdiği dirayetle efsaneleşen, hayatı adeta roman olan Ebubekir Hazım Tepeyran’ın devlet adamlığı kadar edebiyatçı kişiliğinin de üzerinde durulması gerekir. Gençlik yıllarında kaleme aldığı Küçük Paşa, Anadolu köy gerçeklerinin ilk kez roman tarzında gün ışığına çıkarılması açısından edebiyat tarihimizde önemli bir yer teşkil eder.

Tepeyran’ın dünyaya bakışı, hayat tarzı ve eserleri, yaşadığı çağın çok ötesindedir. Kimi zaman otoriteyle ters düşse de doğru bildiğinden ayrılmamış, haysiyet abidesi bir idarecidir. Haksız yere idamla yargılanmış, ömrünün en sıkıntılı günlerinde bile çalışmış, üretmiştir. Fransızca kaleme aldığı şiirler Avrupa’da ödül almış, görev yaptığı

yerlerdeki hatıralarını günü gününe kaydetmiş, yağlıboya tablolar yapmış, piyano çalmış, fotoğrafçılığın memleketimizdeki öncülerinden olmuştur. Ne yazık ki Ebubekir Hazım Tepeyran'ın kıymeti bugüne kadar yeterince anlaşılmış değildir.

Bu çalışma vesilesiyle tanıştığım değerli akademisyenler İbrahim Özen ve Tuğba Özen, *Eski Şeyler*'in orijinal baskısını Latin alfabesine aktararak Tepeyran'ın daha geniş bir okur kitlesine kavuşmasına katkı sağlamıştır.

Dilerim ki elinizdeki bu kıymetli eser, yeni nesillerin Ebubekir Hazım Tepeyran'ı tanınmasına vesile olurken, ismini yaşatmak adına yapılacak çalışmaların da işaret fişeğini ateşler. Niğde merkezli “Tepeyran Tarih Araştırmaları Vakfı” “Tepeyran Müzesi” ve her yıl farklı bir belediyenin himayesinde düzenlenen Ebubekir Hazım Tepeyran Roman Ödülü'nün Niğde'ye taşınması, bu konuda atılması gereken adımlar; torunu merhum Oktay Akbal'ın da vasiyetidir.

Kitabın Osmanlıcadan Latin alfabesine aktarımı aşamasında kırk yaran, tüm zorlukları göğüsleyen sevgili İbrahim Özen ve Tuğba Özen'e, ailemiz ve Niğdeli hemşerilerim adına şükranlarımı sunarım.

Alper Lütfi Göncü
İzmir, 2017

Ebubekir Hazım Tepeyran

[1864- 5 Haziran 1947]

Hayatı

Ebubekir Hazım Tepeyran, Niğde'nin Tepeviran semtindeki Yenice mahallesinde dünyaya gelmiştir. Niğde'de cami, hamam ve çeşme gibi hayratları mevcut olan köklü bir aileye mensuptur. Niğdeli Murat Paşa sülalesinden Bekir Beyzade Hasan Efendi'nin oğludur. Tahrirat Müdürlüğünde bulunan babasının tayinleri sebebiyle Niğde'de başladığı rüştiye mektebine Isparta ve Antalya'da devam etmiş ve tekrar Niğde'ye dönerek okulunu bitirmiştir. Rüştiye mektebindeki eğitiminin ardından 1878'te Tahrir-i Emlak Kalemî'nde Senedat ve İlâmat kâtipliğine tayin edilir. 1879'da ise bu görevine İnşaat ve Tahsilât Kâtiplikleri görevi de eklenir. Ebubekir Hazım, 1880'de Tahrirat Kalemî birinci kâtipliğine atanır. Aynı zamanda rüştiye mektebinde yazı öğretmenliği yapar. 1881'de, yazı öğretmenliği devam ederken Bidayet Mahkemesi'nde zabıt kâtibi olarak göreve başlar.¹

Konya valisi Müşir Mehmet Sait Paşa'nın 1882'de teftiş için Niğde'ye gelişi Ebubekir Hazım'ın hayatında önemli bir dönüm noktasıdır. On beş gün kadar Hasan Efendi'nin evinde kalan Sait Paşa, bu süre zarfında yazılarını Ebubekir Hazım'a yazdırır. Terbiyesini ve ahlakını beğendiği

¹ Ebubekir Hazım Tepeyran, “Hatıralarım”, *Canlı Tarihler I*, Kenan Matbaası, 1944, İstanbul, s. 7-8.

üzerine önce Sivas valiliğine, kısa bir süre sonra da 1908'de Ankara valiliğine atanır. Kayseri'deki yolsuzluk olaylarına karşı gösterdiği başarıdan dolayı 19 Mart 1909'da İstanbul Şehrametine tayin edilir. O dönemde İstanbul'da valilik olmadığı için vilayet işleriyle Şehremini ilgilenir. Şehremanet gelirinin arttırılmasını talep eden Ebubekir Hazım, bu isteğinin yerine getirilmemesi üzerine görevinden istifa eder.

Ebubekir Hazım, 25 Şubat 1911'de Hicaz valiliği görevini üstlenir. Bu süreçte İtalya'nın Osmanlı Devleti'ne savaş ilan etmesi ve Beyrut vilayetinin bölgedeki önemi dikkate alınarak Ebubekir Hazım, 14 Ekim 1911'de Beyrut valiliğine nakledilir. Beyrut'un İtalyan zırhlıları tarafından bombardımana tutulması sırasında örfi idare ilan ederek karışıklıkları bastıran Ebubekir Hazım, bu vesileyle Paris'teki Kâinat Tarihi Akademisi tarafından şeref azası seçilir ve altın madalyayla ödüllendirilir.

Beyrut valiliği sırasında Gazi Ahmet Muhtar Paşa kabinesi tarafından "usulsüz olarak" Halep valiliğine tayin edilen Ebubekir Hazım, bu atamayı protesto ederek Halep'e gitmez. Bunun üzerine 13 Şubat 1913'te tekrar Beyrut valisi olarak vazifelendirilse de izinli olduğu dönemde yerine başkası tayin olduğu için görevine geri dönemez. Ebubekir Hazım, yaşadığı bu sorunlardan sonra 19 Nisan 1914'te Şûrâ-yı Devlet Mülkiye ve Maarif Dairesi reisliğine tayin olunur. Dört yıl sürdüğü bu görevden sağlık sorunları nedeniyle ayrılır, 12 Aralık 1918'te Bursa valiliğine getirilir. İki ay sonra Damat Ferit Paşa kabinesi tarafından görevinden alınır, söz konusu kabine değiştikten sonra 11 Ekim 1919'da vazifesine geri döner.⁹

Ebubekir Hazım, 14 Nisan 1920'de Ali Rıza Paşa kabinesi tarafından teklif edilen Dâhiliye Nazırlığını kabul eder; bu kabineden sonra kurulan Salih Paşa kabinesinde de aynı görevine devam eder. Ancak Salih Paşa kabinesi, Kuva-yı Milliye'yi asi olarak ilan etmeyip Anadolu hareketinin meşruluğunu bildirerek istifa eder. Ebubekir Hazım ise Bursa valiliği esnasında Kuva-yı Milliye güçlerini himaye ettiği ileri sürülerek tutuklanır. Yedi buçuk ay çeşitli hapisanelerde mahkûm olur, Mustafa Paşa Divan-ı

⁹ Tepeyran, a.g.e., s. 10.

Harbince hakkında idam kararı verilir. Ferit Paşa kabinesinden sonra kurulan Tevfik Paşa kabinesinin ilk işi Divan-ı Harbin kararlarını temyize tâbi tutmak olur. Bunun üzerine "Hürşit Paşa reisliğinde kurulan yeni bir Divanı Harpçe Ebubekir Hazım'ın kısmen beraatine, kısmen de mesuliyetsizliğine"¹⁰ karar verilir. Beraat eden Ebubekir Hazım, 24 Ocak 1921'de İstanbul'dan ayrılarak Ankara'ya gelir. 31 Mayıs 1921'de Sivas, 13 Ağustos 1921'de Trabzon valiliğine atanır. Tahkik ve Tetkik Heyeti başkanı olarak Kars, Ardahan ve Artvin'e gönderilir. Beş aylık bir süreci kapsayan bu görevinin ardından Dâhiliye Vekili Fethi Okyar tarafından teklif edilen tam maaşlı ve altı ay süreli izni kabul eder. Memuriyet hayatı ve idareciliği bu izinle son bulan Ebubekir Hazım'ın siyasî hayatı başlar. Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne 1923 yılında ikinci dönem Niğde milletvekili olarak girer. Daha sonra 1939-1943 yıllarında altıncı dönem; 1943-1946'da yedinci dönem milletvekilliği yapar.¹¹ Farklı vilayetlerde idarî ve siyasî vazifelerle bulunan Ebubekir Hazım, 5 Haziran 1947'de 83 yaşında vefat eder.

Eserleri

- **Eski Şeyler, (Ahmet İhsan ve Şürekâsı Matbaacılık Osmanlı Şirketi, İstanbul, 1910).**

Ebubekir Hazım'ın tek hikâye kitabıdır. 238 sayfalık kitap, 11 sayfalık mukaddimenin ardından *Feride*, *Model Sami*, *Mozole*, *Nasıl Anlatmalı*, *Topçu*, *Fırtına* isimlerini taşıyan altı hikâyeden oluşur. Bu hikâyeler, Ebubekir Hazım'ın hatıralarından beslenerek kaleme aldığı gözlem ürünü metinlerdir.

- **Küçük Paşa (Ahmet İhsan ve Şürekâsı Matbaacılık Osmanlı Şirketi, İstanbul, 1910).**

Ebubekir Hazım, II. Meşrutiyet'ten önceki olayları anlattıklarına "Eski Şeyler", sonrasındaakilere ise "Yeni Şeyler" adını verir. Küçük Paşa romanı, "Yeni Şeyler" başlığı altındaki eserlerin ilk ve tek cildir. İlk

¹⁰ Tepeyran, a.g.e., s. 11.

¹¹ Ayla Pirimoğlu, *Ebubekir Hazım Tepeyran Hayatı-Eserleri*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, 1988, Erzurum, s. 19.

baskısı 1910 yılında yapılan ve 11 sayfası mukaddimeye ayrılan roman, 300 sayfadır. 1946 yılında ise Ebubekir Hazım tarafından sadeleştirilerek Latin harfleriyle basılır. Mukaddime kısmının kaldırıldığı bu baskı 138 sayfadır.¹² Üç bölümden oluşan roman, Türk edebiyatında Anadolu'ya ve köye yönelişin ilk örnekleri arasında kabul edilir.

• ***İdarî-İçtimaî Sanihât* (Beyrut Vilayet Matbaası, Beyrut, 1915).**

Ebubekir Hazım'ın idarecilik ve idareciler hakkındaki görüşlerini ihtiva eder. Dört sayfalık önsözü bulunan kitap 88 sayfadan oluşur. Sanihat, kitap olarak basılmadan önce *Tasvir-i Efkar* gazetesinde "İdarî-İçtimaî Bir Muhasebe" adıyla tefrika edilir. Bu tefrikaya, Ebubekir Hazım'ın vali olarak bulunduğu Beyrut'tan Babiâli'ye gönderdiği ıslahatla ilgili görüşlerini içeren layihası ve iki nutku eklenerek Arapça ve Türkçe iki dilde yayınlanır.¹³

• ***Les fleurs degenerées* (İmprimerie Milli Medjmoua, Stamboul, 1931).**

Ebubekir Hazım'ın Fransızca yazdığı 27 şiirden oluşan kitabıdır. "Yozlaşmış Çiçekler" anlamına gelen şiir kitabında Ebubekir Hazım, "dörtlülüklerden meydana gelen nazım şekilleriyle soneyi kullanmıştır."¹⁴

• ***Kar Çiçekleri* (Milli Mecmua Matbaası, İstanbul, 1932).**

Ebubekir Hazım'ın Türkçe kaleme aldığı 20 şiiri ihtiva eden eseridir. Dörtlülüklerle yazılmış manzum bir önsöze sahiptir. Sanatkârın on beş yaşında kaybettiği oğlu Hasan için kaleme aldığı şiirleri de mevcuttur. Kitapta, ikinci cildin hazırlığının yapıldığı belirtilse de günümüze kadar yayınlanmış bir eser bulunmamaktadır.¹⁵

• ***"Hayatım"- Canlı Tarihler I* (Türkiye Yayınevi, İstanbul, 1944).**

Altı ciltten oluşan *Canlı Tarihler* dizisinin birinci cildini oluşturur. Ebubekir Hazım'ın çocukluk ve okul yıllarından başlayarak ilk meslekî

¹² Pirimoğlu, a.g.t., s. 72.

¹³ Abdülkadir Hayber, *Ebubekir Hazım Tepeyran*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay., 1988, Ankara, s. 19-20.

¹⁴ Hayber, a.g.e., s. 27.

¹⁵ Pirimoğlu, a.g.t., s. 77.

tecrübelerini ve memuriyet hayatını anlattığı hatıra kitabıdır. Konya, Kastamonu, İzmir ve Dedeoğlu'daki görevlerinin yanı sıra vali olarak bulunduğu ilk yer olan Musul'la ilgili hatıralarına yer verir. Ebubekir Hazım; yetişme şartları, görev bilinci, dürüst devlet adamlığı, çevresindeki şahsiyetler ve edebî hayatıyla ilgili birinci ağızdan bilgi verirken; arka planda yaşadığı devrin siyasî, sosyal, kültürel ve ekonomik yapısını yansıtır.

• ***Zalimane Bir İdam Hükmü* (İnkılâp Kitabevi, İstanbul, 1946)**

Ebubekir Hazım, 31 Mart Vakası'ndan sonra Yıldız Sarayı'nın yağmalanması ve Dâhiliye Nazırlığı yaptığı yıllarda Kuva-yı Milliye'ye yardım ettiği gerekçesiyle 1920 yılında Mustafa Paşa Divan-ı Harbince yargılanıp idama mahkûm edilir. Hatıra bütünlüğüne sahip olan ve bir savunma niteliği taşıyan bu kitabında Ebubekir Hazım, hapis yattığı yılları, sorgulanışını, hâkime verdiği cevapları, idam cezasına çarptırılma sebebini ve beraat edişini anlatır.

• ***Belgelerle Kurtuluş Savaşı Anıları* (Yay. Haz.: Sadi Borak, Çağdaş Yay., İstanbul, 1982)**

Ebubekir Hazım'ın Mütareke yıllarında Anadolu'ya geçişini ve Cumhuriyetin ilk yıllarında valilik yaptığı Sivas ve Trabzon'la ilgili hatıralarını anlattığı eseridir.

Yayınlanmamış Eserleri

Ebubekir Hazım'ın bahsettiğimiz yayınlanmış eserlerinin dışında çeşitli edebî türlerde okuyucuyla buluşmamış eserleri de vardır. *Küçük Paşa*'nın ikinci baskısında, yazarın yayınlanmış eserleri anıldıktan sonra *Aşkın Zaferi* adlı bir romanının yayınlanacağı haber verilir. Bunun dışında yazarın *Hasan Hazım* ve *İstanbul'dan Ankara'ya* adlı hatıraları, *Güzel Sözler* adıyla Arapça'dan tercüme ettiği müntehabatı kitaplaşmamıştır.¹⁶

¹⁶ Hayber, a.g.e., s. 28.

Eski Şeyler'deki Hikâyeler Hakkında

Ebubekir Hazım, *Eski Şeyler* adlı hikâye kitabında “Feride”, “Model Sami”, “Mozole”, “Nasıl Anlatmalı”, “Fırtına” adlı beş uzun hikâyeye ve “Topçu” adlı bir kısa hikâyeye yer verir. Bu hikâyeler yazarın II. Meşrutiyet’ten önceki meslek hayatında yaşadığı ve gördüğü olaylardan hareketle yazılmıştır. Nitekim “Feride”, “Mozole” ve “Fırtına” hikâyelerine ilham olan olaylar, yazarın hatıralarını kaleme aldığı *Canlı Tarihler*’de de geçer. Ebubekir Hazım, bu hikâyelerle Osmanlı Devleti’nin sınırları içindeki aile ve toplum hayatının sorunlarına dikkat çeker.

Eski Şeyler’in ilk sıradaki ve en hacimli hikâyesi “Feride”dir. Bu hikâye; Edirne’li bir ailenin gelini olan Feride’nin kocası Makbül Efendi’den ve kayınvalidesinden gördüğü zulmü anlatır. Çektiği sıkıntılara daha fazla katlanamayan Feride, Tunca nehrinde intihar etmeye kalkışır. Buz tutmuş nehirde, taşlaşmış buzları kırarak sığabileceği kadar bir delik açmaya çalışırken bir subay tarafından kurtarılır. Kocasının evine dönmeyip kendisini kurtaran subay ile evlenen Feride mutluluğa kavuşurken Makbül Efendi, çektiği vicdan azabıyla hastalanıp ölür. “Feride” hikâyesinde, tipeleştirilmiş iyi ve kötü insanların mücadelelerini görürüz. Bir tarafta Feride’ye zulmeden Makbül Efendi ve annesi Cemile varken diğer tarafta iyilik ve güzellik timsali Feride’yle kurtarıcısı bir Osmanlı zâbiti vardır. Hikâyenin geçtiği mekân, Ebubekir Hazım’ın vali

muavinliği yaptığı Edirne’dir. Hikâyedeki olayla tabiat arasındaki ilişkiyi kuvvetlendirmek amacıyla Edirne’nin her zamankine benzemeyen en soğuk kışının tasvirine geniş yer ayrılır. Hikâyenin geçtiği zaman “1300 senesi kış[ıdır].” Zamana dair en önemli husus, Edirne’nin en soğuk günlerinde Feride’nin evden kaçmasıdır. Anlaşılabileceği üzere hikâyedeki şahıs kadrosu, zaman ve mekân unsurları abartılı özelliklere sahiptir. İyilerin çok iyi kötülerin çok kötü olması, olayların Edirne’nin en soğuk kışında ve en soğuk günlerinde gerçekleşmesi bahsettiğimiz abartının örnekleridir.

“Model Sami”, verem hastalığına yakalanan ve çocukları dünyaya geldiği gün hayata gözlerini yuman bir anne ve babayı anlatır. Diğer bir ifadeyle, verem hastalığının mutlu bir aileyi nasıl yok ettiğinin trajik bir hikâyesidir. Bir buçuk yıldır evli olan Nihal ve Sami, mutlu bir evlilik yaşar. Ancak kısa bir süre sonra Sami vereme yakalanır. Hayattan en büyük isteği ise bir erkek çocuğuna sahip olmaktır. Nihal’in hamileliği ilerleyip, doğum vakti yaklaştıkça Sami’nin hastalığı da şiddetlenir. Nihal’in doğum yapacağı gün geldiğinde, Sami tek başına bir odada mecalsiz bir hâlde çocuğunun sesini beklemeye başlarken hayata gözlerini yumar. Nihal ise sağlıklı bir çocuk dünyaya getirdikten sonra ölür. “Model Sami”nin başkahramanı, hikâyeye ismini veren Sami’dir. Askeri okul öğrencisi olan Sami, yakışıklılığı göz önünde bulundurularak model lakabını almış bir gençtir. Yazar, Sami’nin iyi yönlerini anlatmaya geniş yer ayırır. Hikâyenin diğer kahramanı Nihal ise çok güzel olmasa da Sami gibi terbiyeli ve ahlaklıdır. Hikâyenin kötü kahramanları Nihal’in annesi ve tedavisini üstlenen doktordur. Sami’yi yakışıklı ve gelecek vaat eden bir genç olarak gören Nihal’in annesi, kızının yeni hastalık atlattığını ve yaşının küçük olduğunu bile bile Sami’yle evlendirir. Doktor ise Nihal’in hamileliğe dayanamayacağını önceden aileye bildirmez. “Model Sami” hikâyesi, İstanbul’da geçer. Hikâyede mekâna dair detaylı tasvirler yer verilmez. Hikâyedeki asıl olayın gerçekleştiği zaman, Nihal ve Sami’nin evli kaldığı bir buçuk yıllık bir süredir. Ancak yazar, Sami’nin hayatındaki karşılığı daha iyi yansıtabilmek için onun yakışıklı ve güçlü olduğu yıllara geri dönüşler yapar.

“Mozole” hikâyesi, şehit olan nişanlısı Ali'nin mezarı başında yas tutan Zehra'yı anlatır. 1899 yılında kaza merkezi Zaho'ya giden Musul valiliği görevindeki hikâye kahramanı, II. Artemis tarafından Carie kralı Mausole için Bodrum'da yaptırılan anıta benzeyen bir mezar görür. Nişanlısı şehit olan Zehra'nın bez parçalarıyla süslediği bu mezarın çok etkilenen vali, onu himayesine alarak beraberinde Musul'a götürmek ister. Ancak bu emeline ulaşmadan Zehra'nın nişanlısı Ali'nin mezarı başında intihar ettiğini öğrenir. “Mozele” hikâyesinin başkahramanı Zehra'dır. Onun en önemli özelliği nişanlısı Ali'ye olan sadakattir. Ali'nin ölümü üzerine onu unutmuyup mezarı başında beklediği gibi yardıma muhtaç babasına da usanmadan bakar. Hikâyenin diğer kahramanı ise Zaho'ya gidip Zehra'ya gören Musul valisidir. Ebubekir Hazım'ın hatıralarında da anlatıldığı üzere bu olay gerçek hayattan hareketle yazılır. Dolayısıyla Zaho'daki süslü mezarı gören ve Zehra'yı himayesi altına almak isteyen Ebubekir Hazım'ın kendisidir. “Mozole” hikâyesindeki mekan, Musul'a bağlı bir kaza merkezi olan Zaho'dur. Yazar, hikâyenin başında buranın tabiat özellikleri ve iklimi hakkında etraflıca bilgi verir. Hikâyenin adını Mozole'den almasından da anlaşılacağı üzere Ali'nin mezarına geniş yer verilir. Zehra tarafından süslenen mezarın ayrıntılı tasvirleriyle okuyucunun gözünde canlandırılır. Mozole'de konu edilen hadiseler yedi sekiz aylık bir zaman dilimini kapsar. Yazarın hatıralarında da belirttiği üzere, Mozole'nin ve Zehra'nın görüldüğü tarih, 1899 yılındaki kurban bayramının ilk sabahıdır.

“Nasıl Anlatmalı” hikâyesinde, annesi ölen Belkıs'ın dramı ve bu ölüm üzerine bir ailenin dağılışı anlatılır. Birbirini çok seven ve mutlu bir yuvası olan Kami ve Perizad, yakın zamanda kızları Belkıs'ın doğum gününü kutlayacaklardır. Ancak Belkıs'ın doğum günü sabahında, Perizad aniden ölür. Karısının ölümü karşısında çaresiz kalan Kami, annesinin ölümünü Belkıs'tan bir süre saklar. Annesinin Edirne'ye teyzesinin yanına gittiğini söyleyerek kızını oylar. Belkıs'ın annesinin yokluğuna dayanamadığını ve gün geçtikte hastalandığını gören Kami, gerçeği kızına anlatmaya çalışır. Gerçeği öğrenen Belkıs, annesinin yokluğuna alışamaz ve bir hafta sonra hayatını kaybeder. “Nasıl Anlatmalı”nın

başkahramanı Belkıs'tır. Onun güzelliği ve annesine olan düşkünlüğü yazarın üzerinde durduğu husustur. Zira hikâyedeki çatışma da Belkıs'ın bu özelliklerinden gelir. Annesinin ölümü üzerine Belkıs hem güzelliğini hem de kendisini hayata bağlayan varlığı kaybeder. Hikâyede mekân unsuru arka plandadır. Ailenin yaşadığı ev ve bu evin ayrı ayrı odaları hikâyenin mekânıdır. Hikâye kronolojik bir zaman akışına sahiptir. Perizad, Belkıs'ın yedinci doğum gününde ölür. Belkıs'tan bu gerçek üç gün saklanır. Babasından gerçeği öğrenen küçük kızın ölümü ise bu gerçekle yüzleşmesinden bir hafta sonradır.

Eski Şeyler'deki en kısa ve trajik hikâye “Topçu”dur. Bu hikâyede yokluk içinde ailesini geçindirmeye çalışan topçu Feyzullah'ın bir bayram sabahı ölümü ve arkasında bıraktığı ailesi anlatılır. Feyzullah, ramazan ve bayram gibi özel günleri top atışıyla haber vermek üzere görevlendirilmiş çok az bir maaşla çalışan memurdur. Bir bayram sabahı kaleye çıkıp topu ateşlemeye çalıştığında topun parçalanması sonucu hayatını kaybeder. Bunun üzerine karısı ve dört çocuğu bulunan Feyzullah'ın ailesine iki yüz elli kuruş maaş bağlanır. Feyzullah'ın fakir hanesine o zamana kadar hiç bu kadar para girmemiştir. Bu parayla geçim derdi çekmeyen ve kimseye muhtaç olmayan aile, Feyzullah'ın eksikliğiyle eski mutlu günlerine özlem duyar. “Topçu” hikâyesinin başkahramanı, dört çocuklu bir ailenin reisi olan Feyzullah'tır. Hikâyedeki çatışma onun üzerine kuruludur. Feyzullah'ın varlığı mutluluk ve huzur kaynağıken yokluğu ise maddi kazanç kapisına dönüşür. Hikâyedeki mekân, Makedonya'nın Ohri kentidir. Ailenin fakirliği ve daha sonra kimseye muhtaç olmayacak durumu evlerinin tasvirine de yansır. Feyzullah hayattayken evin göle bakan penceresinin camı yokken meydana gelen kazadan sonra buraya iki küçük pencere takılır. Hikâye bir yıllık süreci konu edinir. Feyzullah, bir bayram sabahı ölür, bir yıl sonraki bayramda aile reislerinin eksikliğini hisseden ailenin maddi durumu düzelir.

“Fırtına” hikâyesinde, Dedeğaç'ta ortaya çıkan fırtınadan dolayı denizde mahsur kalan mürettebatın kurtarılması anlatılır. Kuvvetli yağışın başladığı bir gece yarısı, hareket için uygun saati bekleyen dört gemi fırtınanın şiddetiyle denizde mahsur kalır. Kayıklar kâhyası Hüseyin

Ağa ve iki İtalyan kürekçinin zorlu mücadeleleri mürettebatın kurtarılması ile neticelenir. Fırtına hikâyesinde başkahraman Dedeâğaç mutasarrıfıdır. Onun Dedeâğaç halkını bir araya getiren duruşu ve mahsur kalan gemicilere yardım için halkı teşviki hikâyenin olay örgüsünü şekillendirir. “Fırtına” hikâyesinde asıl husus, bir kahramandan ziyade farklı ırklardan ve dinlerden müteşekkil bir cemiyetin varlığıdır. Türk, İtalyan ve Rumlardan oluşan Dedeâğaç halkı; Türkçe, İtalyanca ve Rumca feryatlar; Müslüman ve Hıristiyanların bir arada duaları bahsettiğimiz farklılığı oluşturur. Hikâyede mekân, bugün Yunanistan topraklarında kalan küçük bir liman kenti Dedeâğaç'tır. Ebubekir Hazım, burada iki sene iki ay mutasarrıflık görevinde bulunur. “Fırtına” hikâyesini de Dedeâğaç'ta yaşadığı beş günlük fırtınalı geceden hareketle yazar. Hatta hikâyenin çoğu kısmı, Ebubekir Hazım'ın hatıratında dili sadeleştirilmiş olarak yer alır.

Eski Şeyler'deki hikâyelerin genel anlamda karşılaşma ve çatışmaya dayalı bir olay üzerine kurulu olduğu söylenebilir. “Feride” hikâyesinde, kayınvalidesinin zulmü ve kocası Makbül Efendi'nin son dayacağı Feride'nin evden kaçmasına neden olur. Söz konusu hikâye, Feride'nin gece yarısı evden kaçmasından sonra çözümlenir. “Model Sami” hikâyesi, Sami'nin verem hastalığına tutulmasından ve Nihal'in hamileliğinden sonra gelişir. “Mozole”de, Zehra'nın nişanlısı Ali'nin, “Nasıl Anlatmalı”da Belkıs'ın annesi Perizad'ın, “Topçu”da dört çocuklu bir ailenin reisi olan Feyzullah'ın ölümü hikâyelerin düğümünü çözer. “Fırtına” hikâyesinde ise denizde mahsur kalan mürettebatın yardım çığlıkları, hikâyeyi sonuca götürecek bir çıkış noktasıdır.

Hikâyelerdeki kahramanlar tip özelliği gösterir. *“Tanzimat dönemindeki hikâye ve romanların genel özelliklerinden olan iyilerin çok iyi, kötülerin çok kötü olma özellikleri”*¹⁷ *Eski Şeyler*'deki hikâyelerin tamamında vardır. İyilerle kötülerin karşılaşma ve çatışmaları bu hikâyelerin olay örgüsünü şekillendirir.

¹⁷ Hayber, a.g.e., s. 39.

Eski Şeyler'deki hikâyeler geniş bir coğrafyanın ürünüdür. “Feride”, Edirne'de; “Model Sami” İstanbul'da; “Mozole”, Zaho'da; “Nasıl Anlatmalı” İstanbul'da, “Topçu”, Makedonya'nın Ohri kentinde; “Fırtına” ise Dedeâğaç'ta gerçekleşir. Ebubekir Hazım, farklı coğrafyalardan seçtiği bu mekânlarla Osmanlı toplumunu kuşatıp insanların ortak dert ve sıkıntılarına değinmeye çalışır. Nitekim *Eski Şeyler*'deki *“hikâyeleri birleştiren ortak özelliklerin başında aile ve ölüm gelmektedir.”*¹⁸ “Feride” hikâyesinde, kayınvalide ve içki; “Model Sami”de verem illeti; “Mozole”, “Nasıl Anlatmalı” ve “Topçu”da ölüm unsuru ailelerin dağılmasında etkindir.

Hikâyelerde zaman, II. Meşrutiyet'e kadar uzanan yirmi otuz senelik bir süreyi kapsar. Genellikle kronolojik zamanın takip edildiği hikâyelerde; kahramanı, mekânı ya da olayları daha gerçekçi anlatabilmek için geriye dönüşlere başvurulur. Hikâyelerdeki olayların anlatımında sade ve anlaşılır bir dil kullanılmakla birlikte tahlil ve tasvirlerde tamamlamalarla yoğunlaşan bir anlatıma başvurulur.

¹⁸ Hayber, a.g.e., s. 35.

Eski Şeyler'in Hazırlanışıyla İlgili Birkaç Söz

1910 yılında yayınlanan *Eski Şeyler*'de yazıldığı dönemin dil bilgisi, imla kuralları ve noktalama işaretleri bakımından günümüzden farklı kullanımlar mevcuttur. Bu sebeple *Eski Şeyler*'in Latin alfabesine aktarılmasında şu hususlara dikkat edilmiştir:

1. Arapça ve Farsça asıllı olmakla beraber günümüzde kullanılan kelimelerde, metnin akıcılığını bozmamak için mümkün olduğunca şapka ve apostroftan kaçınılmıştır: Tesîr- tesir, duâ- dua, cinâyet- cinayet, dâimâ- daima, mâcerâ- macera, tesâdüf- tesadüf, semâ- sema, meselâ- mesela...
2. Günümüzde yaygın olarak kullanılmayan kelimelerin yazımında ve bilhassa alfabe değişiminden kaynaklı yazılışları aynı anlamları farklı olan kelimelerde ise başta Ferit Devellioğlu'nun *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*'ı olmak üzere *Kubbealtı Lûgatı*'ndaki yazımlardan yararlanılmıştır. Mütevâfit, mehîb, mesûde, müeessirât/ âsâr-asar-a'sâr, tâbi'- tabîi...
3. Ünsüz yumuşaması ve sertleşmesi göz önünde bulundurulup son hecede d-t, b-p, c-ç değişimi yapılarak günümüz imlasına uygun bir yazım belirlenmiştir: Takib-takip, maksad-maksat,

icad- icat, cevab- cevap, müsaid- müsait, yahud- yahut, mektubda- mektupta...

4. Metinde geçen g/ğ ekleri y ekiyle değiştirilerek yazılmıştır: Edilmeğe-edilmeye, savrulmağa-savrulmaya, uyumağa- uyumaya.
5. Farsça kelimelerin yazımında günümüzde kullanılmayan birleşik kelimelerin ve eklerin arasına tire konulmuş, kullanılanlar ise bitişik olarak yazılmıştır: Sezâ-vâr, mâ-dûnî, hüzn-âver, şir-dil serâ-pâ, mâtem-zede, anbean, mâsumâne, zalimâne...
6. Günümüzde kullanılmayan Arapça ve Farsça kelimelerden oluşan bağlaçların yazımında kalıplaşmış ifadeler korunmuş ve cümlelerin akışı dikkate alınmıştır: tâb ü tuvân, samt ü sükûn, arîz ü amîk, tetkik ve tefekkür, hikâyât ve telkinât...
7. Birleşik fiillerin yazımında günümüzdeki imla kuralları dikkate alınmıştır: zann etmek- zannetmek, hiss etmek, hissetmek, bahs etmek- bahsetmek, fikir etmek- fikretmek...
8. İki kelimeler arasında ve bağlaçlardan sonra kullanılan virgül kaldırılmıştır.
9. Osmanlıca metinde konuşma bildiren kısımlarda veya özel olarak vurgulanmak istenen ifadeler için kimi zaman parantez kimi zaman tırnak işareti tercih edilmiştir. Bu kullanımlar tırnak işareti etrafında birleştirilmiştir. Ancak cümledeki anlamı tamamlayan ve cümlelerin dışında kalan ek bilgiler için parantez kullanımına devam edilmiştir. Konuşma çizgisinin kullanıldığı yerler ise aynen muhafaza edilmiştir.

EBUBEKİR HAZİM

ESKİ ŞEYLER

BİRİNCİ CİLT

Feride - Model Sami - Mozole - Nasıl Anlatmalı
Topçu - Fırtına

İSTANBUL

AHMED İHSAN VE ŞÜREKÂSİ
MATBAACILIK OSMANLI ŞİRKETİ

1326

ابوبکر حازم

ابوبکر حازم

ESKİ ŞEYLER

برنجی جلد

قریده - مودل پای - موزوله - ناصل آکلامالی
طوپچی - فورته

استانبول

آهنگر ایشان و شریکانش

مطبعه ایلی عثمانی

۱۳۲۶

“Eski Şeyler”in Fihristi

<u>Hikâye</u>	<u>Sahife</u>
Mukaddime	5
Feride	14
İthaf	79
Model Sami	84
Mozole	111
Nasıl Anlatmalı	176
Topçu	190
Fırtına	200

« اسكى شيلر » ك فهرستى

<u>صحيفه</u>	<u>حكايه</u>
5	مقدمه
14	فريده
79	اتخاف
84	مودهل سامى
111	موزوله
176	ناصل آ كلاتمه لى
190	طوپچى
200	فورتنه

Mukaddime

“Eski Şeyler” unvân-ı umûmîsi altında neşretmek istediğim şeyler, bu cildin hâvî olduğu birkaç küçük hikâyeden ibaret değildir.

Matbuat âleminde ilk defa isbât-ı mevcudiyet eden meçhûl bir muharririn kariîn-i Osmâniyyeye tabî mütereddîd, lerzân bir el ile takdime cesâret-yâb olduğu bu cilt rağbete mazhar olursa, - tâbir-i âharla- 1324 senesi Temmuz'unun onundan evvel yazılmış şeyleri şimdi okuyacaklar bulunduğu anlaşılırsa bir seneden bir rub'-ı asra kadar mütefâvit müddetlerle mahbûs daha birçok âsâr-ı perişanın peyderpey tahliye-i sebîllerine imkân hâsıl olur.

Kurûn-ı vustâ asırlarının en ziyade hevl-engîz edvâr-ı mesâibinden seçile seçile bizim için, evet, yalnız bizim için 10 Temmuz'a kadar kalmış zannolunan meş'ûm senelerin, muzlim günlerin ehvâl ü mehâlikî

Unvân-ı umûmî: Genel başlık.

Hâvî: İçine alan, ihtiva eden.

İsbât-ı mevcudiyet: Varlığını ispat etme.

Kariîn-i Osmâniyye: Osmanlı Devleti'ne mensup okuyucular.

Tabî: Olağan, alışılmış, normal.

Mütereddîd: Kararsız, tereddütte kalan.

Lerzân: Titrek.

Cesâret-yâb: Cesaret bulan.

Tâbir-i âharla: Başka bir ifadeyle.

Rub'-ı asr: Çeyrek asır.

Mütefâvit: Birbirinden farklı, çeşitli.

Âsâr-ı perişan: Karışık eserler.

Tahliye-i sebîl: Bir suçluyu salıverme.

Kurûn-ı vustâ: Orta asırlar, orta çağlar.

Hevl-engîz: Korkunç.

Edvâr-ı mesâib: Musibetler zamanları.

Meş'ûm: Uğursuz, bedbaht.

Muzlim: Karanlık.

Ehvâl ü mehâlik: Korkular ve tehlikeler.

مقدمہ

« اسکی شیلر » عنوان عمومیسى آلتده نشر ایتمک ایسته دیکم شیلر ، بو جلدک حاوی اولدیغی بر قاج کوچوک حکایه دن عبارت دکدر .

مطبوعات عالمده ایلك دفعه اثبات موجودیت ایدن مجهول بر محررک قارئین عثمانیه یه طبیعى متردد ، لرزان برال ایله تقدیمه جسارتیاب اولدیغی بو جلد رغبتیه مظهر اولورسه ، — تعبیر آخرله — ۱۳۲۴ سنه سی تموزینک اونندن اول یازلمش شیلری شیمدی اوقویه جقلر بولندیغی آکلاشیلیرسه برسنه دن بر ربع عصره قدر متفاوت مدتله محبوس ده ا بر چوق آثار پریشانک پیدرپی تخلیه سیدیلیرینه امکان حاصل اولور .

قرون وسطی عصرلرینک اک زیاده هول انکیز ادوار مصائبندن سه چیله ، سه چیله بزم ایچون ، نهوت ، یالکز بزم ایچون اون تموزه قدر قالمش ظن اولسان مشئوم سنه لرك ، مظلم کونلرك احوال ومهالکی

eyyâm ü leyâlindeki gülecek, eğlenecek şeyler kadardır ki hiç yok demektir. Binâenaleyh gülmek, eğlenmek isteyenlerin bu kitapları karıştırmamalarını tavsiye ederim.

Beşiktaş 5 Ağustos 1325

ایام واپاننده کی کوله جک، اکنه جک شیلر قدر در که هیچ
یوق دیمکدر. بناء علیہ کولمک، اکنمک ایسته ینلرک
بو کتابلری قاریشیدیر ماملرینی توصیه ایدرم ..
بشیکطاش ۵ اغستوس ۱۳۲۵

Feride

-Cenab Şehabeddin Beyefendi'ye-

Edirne'nin 1300 senesi kışı birçok fevkalâdeliğiyle unutulmaz kışlardandır. Mebâdisinde o kadar sürekli sisler, evâsıtında o kadar mütemâdî buzlar, evâhirinde o kadar şedîd rüzgârlar sahihan şedâid-i nâdire-i şitâdan ma'dûd idi.

Bu kışın kânûn-ı sâni evâsıtına tahsis ettiği en soğuk gecelerden birinde, ta koca Balkan'ın sâl-hürde karlarla mestûr şevâhık-ı menâsından aşır Tunca Nehri vadilerine dökülen emvâc-ı mücemmede-i riyâh-kûh ber-endâzâne bir savlet ile memleketi sarsıyor, her şeyi titretiyor, bütün zevî'l-ervâhdan hâli bıraktığı sokaklarda mühib, mühiş iniltilelerle dolaşiyor, su ile münasebeti olan her şeyi donduruyor. İçlerine nasılsa birkaç damla su girmiş olan taşları bile tazyik ile çatlatıyor, hariçte donduracak bir şey bulamayınca büyût-ı fukaraya,

Mebâdi: Başlangıçlar, ilk unsurlar.

Evâsıt: Orta hâl ve vaziyetler.

Mütemâdi: Sürekli, eksiksiz.

Evâhir: Sonlar.

Şedâid-i nâdire-i şitâ: Kışın nadir musibetleri.

Ma'dûd: Hesabedilen, sayılan.

Kânûn-ı sâni: Ocak ayı.

Sâl-hürde: Pek ihtiyar, çok yaşlı.

Mestûr: Örtülmüş, setredilmiş.

Şevâhık-ı menî: Aşılmaz, geçit vermez yüksek tepeler

Emvâc-ı mücemmede-i riyâh-kûh: Rüzgârlı dağların dondurduğu dalgalar.

Ber-endâzâne: Yukarıya kaldırıp atarcasına, yok edercesine.

Zevî'l-ervâh: Ruhların sahipleri, yaşayanlar, canlılar.

Hâli: Tenha, boş, sahipsiz yer.

Mühib: Heybetli, korkunç; tehlikeli, korku veren.

Mühiş: Korku veren, korkutan.

Büyût-ı fukara: Fakirlerin hânesi.

فریده

- جناب شهاب الدین بك افندی یه -

ادرنه نك ۱۳۰۰ سنه سی قی شی بر چوق فوق العاده اکیله اونودلماز قیدلردندر . مبادیسنده او قدر سورکلی سیسلر ، اواسطنده او قدر متمادی بوزلر ، اواخرنده او قدر شدید روز کارلر صحیحاً شدائد نادره شتادن معدود ایدی .
بو قیشک کانون ثانی اواسطنه تخصیص ایتدیکی اک صوغوق کیجه لردن برنده ، تا قوجه بالقانک ساحلورده قارلرله مستور شواوق منیعه سنندن آشوب طونجه نهری وادیلرینه دوکیلن امواج جمده ریاچ کوه براندازانه بر صولت ایله مملکتی صارصیور ، هرشیی تیره تیور ، بوتون ذوی الارواحدن خالی براقدینی سوقاقلرده مهیب ، موخش ایکتیلرله طولاشیور ، صو ایله مناسبتی اولان هرشیی طوکدیریور . ایچلرینه ناصیلسه برقاچ دامله صو کیرمش اولان طاشلری بیله تضییق ایله چاتلاتیور ، خارجه طوکدیره جق برشی بوله منیجه بیوت فقرايه ،

–tâbir-i âharla– mebânî-yi zaîfeye şiddetle hücum ederek tes-hîn-i vücüt için artık hatrât-ı sayfiyyeden başka çareleri kal-mayan zuafânın damarlarındaki batîü'l-cereyân kanları da tecmîde çalışıyor idi.

Leyâl-i ebediyye-i makabirden tevellüd etmiş gibi uza-dıkça uzayan bu meş'ûm gece nihayet bulmuyor, sanki güne-şyle beraber doğmaktan korkan sabah bir türlü gelemiyordu.

Edirne'nin Sarayıçi meşceresine nâzır olan sutûh-ı mâi-lesi üzerindeki mahallattan birinde ikisi oda, birisi mutfak^[*], diğeri kiler, odunluk, hülâsa her şey olmak üzere dört göz-den ibaret ahşap, nihayet derecede köhne bir hâne maruz olduğu poyrazın zâlimâne sademâtıyla akşamdan beri lâ-yen-kati sallanıp sarsılıyor, inliyor; güya rüzgârın yalnız savletin-den değil, bürûdetinden de müteessir gibi zangır zangır tit-riyor, her tahtasından, her kiremitinden bir başka feryat, bir başka sadâ-yı istimdâd geliyordu.

Köpeklerine varıncaya kadar hariçte bir zî-hayat kal-mayıp her biri bir yere sokulmuş olan bu şehir içinde âsâr-ı

[*] “Matbah” şeklinde yazılmıştır.

Tâbir-i âhirle: Başka bir ifadeyle.

Mebânî-yi zaîfe: Zayıf temeller, zayıf esaslar.

Teshîn-i vücüt: Vücudu ısıtmak.

Hatrât-ı sayfiyye: Yazlık hatıralar.

Zuafâ: Zayıflar.

Batîü'l-cereyân: Ağır hareket eden akım.

Tecmîd: Dondurma.

Leyâl-i ebediyye-i makabir: Kabirlerin ebedî geceleri.

Meş'ûm: Uğursuz, bedbaht.

Meşcere: Ağaçlık.

Sutûh-ı mâile: Eğilmiş yüzey.

Sademât: Çarpmalar, darbeler.

Lâ-yenkati: Aralıksız, kesilmeksizin.

Bürûdet: Soğukluk.

Sadâ-yı istimdâd: Yardım sesi.

Zî-hayat: Yaşayan, hayatta olan.

– تعبير آخره – مبانی ضعیفه شدتله هجوم ایدرک تسخین وجود ایچون آرتق خاطرات صیفیه دن باشقه چاره لری قالمیان ضعفانک ظامارلرنده کی بطی الجریان قانلری ده تجمیده چالیشیور ایدی .

ایال ابدیه مقابردن تولد ایتمش کیمی اوزادقجه اوزایان بومشئوم کیجه نهایت بولیور ، صانکه کونشیه برابر طوکمقدن قورقان صباح بردورلو کله میوردی .

ادرنه نك سراى ایچی مشجره سنه ناظر اولان سطوح مائله سی اوزرنده کی محلاتدن برنده ایکیسی اوطه ، بریسی مطبخ ، دیکری کیلار ، اودونلق ، خلاصه هرشی اولمق اوزره دورت کوزدن عبارت اخشاب ، نهایت درجه ده کهنه برخانه معروض اولدیغی پویراک ظالمانه صدماتیه اقشامدن بری لاینقطع صاللانوب صارصیلیور ، ایکله یور ؛ کویاروزکارک یالکز صواتندن دکل ، برودتندن ده متأثر کی زانغیر ، زانغیر تیره یور ، هر تحته سندن ، هر کره میدندن بر باشقه فریاد ، بر باشقه صدای استمداد کیوردی .

کویکلرینه وارنجیه قدر خارجه برذی حیات قالمایوب هر بری بریره صوقلمش اولان بو شهر ایچنده آ نار

ibrâz olunan şu âsâr-ı ihtirâma ikimizden birinin ve aaleb-i ihtimâleyn Rum kadının iştirâki fuzuli idi. Bilmem o kadın benim iştirâkime ne mana veriyordu?

Bağdad
Sene 1323

ابراز اولنان شو آثار احترامه ایکیمزدن برینک واغلب
احتمالین روم قادینک اشتراکی فضولی ایدی . بيلم او
قادین نم اشتراکه نه معنی ویریوردی ؟

بغداد (حویوه سادی)

سنه ۱۳۲۳

İbrâz: Göstermek, meydana koymak.

Âsâr-ı ihtirâm: Saygı, hürmet eserleri.

Aaleb-i ihtimâleyn: İki ihtimalden daha kuvvetlisi.

Ebubekir Hazım Tepeyran
[1864- 5 Haziran 1947]

Niğde'nin Tepeviran semtinde dünyaya gelmiştir. Babası idarî görevlerde bulunan Ebubekir Hazım 1878 yılında memuriyet hayatına atılır. Niğde'de başlayan memuriyeti Konya, Kastamonu, İzmir, Edirne, Dedeoğaç gibi illerde devam eder. Musul, Manastır, Beyrut, Bursa Sivas ve Trabzon valiliği yapar. Tahkik ve Tetkik Heyeti başkanı olarak Kars, Ardahan ve Artvin'e gönderilir. Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne 1923 yılında ikinci dönem Niğde milletvekili olarak girer. Daha sonra 1939-1943 yıllarında altıncı dönem; 1943-1946'da yedinci dönem milletvekilliği yapar. Yayınlanmış eserleri: *Eski Şeyler*, *Küçük Paşa*, *İdarî-İçtimai Sanihât*, *Les fleurs degenerées*, *Kar Çiçekleri*, *"Hayatım"- Canlı Tarihler I*, *Zalimane Bir İdam Hükümü*, *Belgelerle Kurtuluş Savaşı Anıları*'dir.

ESKİ ŞEYLER

BİRİNCİ CİLT

Feride • Model Sami • Mozole
Nasıl Anlatmalı • Topçu • Fırtına

Ebubekir Hazım, II. Meşrutiyet'ten önceki olayları anlattığı edebî eserlerinde "Eski Şeyler", sonrakilerde ise "Yeni Şeyler" üst başlığını kullanır. Ebubekir Hazım "Yeni Şeyler" başlığı altındaki *Küçük Paşa* romanıyla edebiyat dünyasında tanınır. *Eski Şeyler* adlı hikâye kitabı Osmanlı Devleti'nin pek çok vilayetinde idarî görevler münasebetiyle bulunan yazarın; meslek hayatında yaşadığı ve gördüğü olaylardan hareketle yazılmıştır. Bu bakımdan *Eski Şeyler* bir devlet adamının gözünden Osmanlı coğrafyasının II. Meşrutiyet'ten önceki otuz yılına bakışın hikâyeleşmiş halidir. *Eski Şeyler*'deki hikâyeler geniş bir coğrafyanın ürünüdür. Edirne "Feride"ye, İstanbul "Model Sami" ve "Nasıl Anlatmalı"ya, Zaho "Mozole"ye, Makedonya'nın Ohri kenti "Topçu"ya, Dedeoğaç ise "Fırtına"ya mekân olur. Ebubekir Hazım, farklı coğrafyalardan seçtiği bu mekânlarla Osmanlı toplumunun ortak dert ve sıkıntılarına değinir.

DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI

Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4
Cağaloğlu, Eminönü - Fatih / İstanbul
Tel. - Faks: +90 212 526 98 06
www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr

ISBN: 978-605-4635-38-2

9 786054 635382